

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده دندانپزشکی

شیوه نامه نظام جامع ارزشیابی دوره های آموزشی دانشکده دندانپزشکی

مقدمه

از آنجائیکه علم و تکنولوژی در دهه اخیر دچار تحولات چشمگیری شده است به روز رسانی آن در رشته دندانپزشکی ضرورتی انکار ناپذیر است. مسلماً بواسطه ارزشیابی دوره های آموزشی موجود و در نظر گرفتن نقاط ضعف و قدرت آن می توان گامی مثبت در جهت رفع نارسایی های آن و استفاده بهینه از علم و تکنولوژی نوین در سیستم آموزشی جاری برداشت. پس از ابلاغ آیین نامه نظام جامع ارزشیابی دانشگاه کمیته ارزشیابی دانشکده دندانپزشکی مسئولیت تدوین شیوه نامه دوره های آموزشی دانشکده را بر عهده گرفت. این شیوه نامه در جهت اجرای آیین نامه نظام جامع ارزشیابی دوره های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران برای دوره های آموزشی دندانپزشکی و تکنولوژی دندانپزشکی دانشکده دندانپزشکی در مقاطع تحصیلی دکتری عمومی و کارشناسی پیوسته و ناپیوسته تکنولوژی دندانپزشکی تدوین گردیده است.

تعاریف

رشته تحصیلی: منظور رشته دندانپزشکی در مقطع دکتری عمومی و رشته تکنولوژی دندانپزشکی در مقطع کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته) می باشد.

مقطع: منظور مقطع تحصیلی منجر به اخذ مدرک در دو سطح دکتری عمومی و کارشناسی است.

دوره: منظور از دوره در این شیوه نامه کل دوره آموزشی در هر مقطع تحصیلی است که شامل چند مرحله^۱ و هر مرحله مشتمل بر چند ترم تحصیلی است.

مرحله: منظور از مرحله در این شیوه نامه مرحله آموزشی علوم پایه، مرحله آموزشی پیش بالینی^۲، علوم بالینی شامل کارآموزی و کارورزی برای مقطع دکتری می باشد.

¹ Phase

² Pre-clinic

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده دندانپزشکی

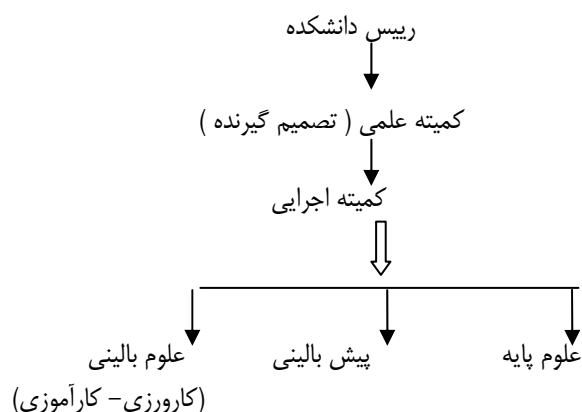
کوریکولوم: منظور برنامه درسی مدون رشته دندانپزشکی و رشته تکنولوژی دندانی است که مصوب وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی بوده و در سایت وزارت متبوع موجود است.

ارزشیابی: منظور ارزشیابی دوره است که بخشی در طول دوره و بخشی در پایان مرحله آموزشی به انجام می رسد.

ساختار و تشکیلات ارزشیابی دوره

کار گروه ارزشیابی: منظور از کار گروه ارزشیابی افراد تیم علمی و اجرایی انتخاب شده برای تدوین، اجرا و پایش برنامه ارزشیابی جامع دوره های آموزشی دانشکده دندانپزشکی و ارائه گزارش های مربوطه به معاونت آموزشی دانشکده، دفتر توسعه آموزش دانشکده و مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه است. ضمن آنکه ساخت ابزارهای ارزشیابی و بررسی روائی و پایائی این ابزارها نیز بر عهده اعضای کارگروه ارزشیابی می باشد.

این کارگروه شامل کمیته علمی و کمیته اجرایی است. الف) کمیته علمی ارزشیابی دوره متشکل از افراد خبره شامل رییس دانشکده، معاون آموزشی، مسئول دفتر توسعه آموزش دانشکده و ۲ نفر کارشناس آشنا به امور ارزشیابی و ۴ نفر از اعضا هیأت علمی گروه های آموزشی مرتبط به پیشنهاد معاون آموزشی دانشکده و تأیید شورای آموزشی دانشکده که به تفکیک مراحل آموزشی (علوم پایه، پیش بالینی، علوم بالینی) تعیین می شود. ب) کمیته اجرایی ارزشیابی شامل معاون آموزشی، یک نفر کارشناس ارشد آموزش پزشکی و دو نفر کارشناس می باشد.

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده دندانپزشکی

ارزشیابی دوره دکتری دندانپزشکی

تعریف و ویژگی‌های دوره: دوره ای حداقل شش ساله است که با گذراندن واحدهای تعریف شده منجر به اخذ مدرک (Doctor of Dental Surgery) D.D.S. می‌گردد. این دوره شامل سه مرحله آموزشی (علوم پایه، پیش بالینی و علوم بالینی) می‌باشد.

استاندارد ارزشیابی: بر اساس معیارهای تعیین شده جهت برنامه درسی مدون دوره مصوب وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی منطبق با استاندارد پزشکی (علوم پایه) / استاندارد دندانپزشکی که قابل اجرا باشد.

هدف برنامه دکتری: تربیت دندانپزشک جهت حفظ و ارتقای سلامت دهان و دندان افراد جامعه با دانش و مهارت لازم بعنوان یک دندانپزشک عمومی و افراد توانمند در زمینه :

۱. ارائه خدمات پیشگیری، درمانی و توانبخشی در حیطه سلامت دهان و دندان به آحاد جامعه هماهنگ و در راستای سیاست های کلان کشور و نظام سلامت کشور.
۲. آموزش های سلامت دهان و دندان.
۳. مدیریت برنامه های سلامت دهان و دندان.
۴. پژوهش های سلامت دهان و دندان.

اهداف اختصاصی برنامه دکتری دندانپزشکی بر اساس کوریکولوم مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و منابع علمی موجود تعیین می شود.

طراحی و اجرای ارزشیابی دوره عمومی دندانپزشکی

ارزشیابی دوره مذکور به دو منظور صورت می گیرد ۱- تعیین میزان اجرای فعالیت های تعهد شده در برنامه آموزشی (ارزشیابی فرآیند) ۲- تعیین میزان دستیابی به اهداف پیامد های مورد انتظار این دوره (ارزشیابی پیامد)

زمان ارزشیابی

ارزشیابی دوره دندانپزشکی عمومی در پایان هر مرحله آموزشی (علوم پایه، پیش بالینی، علوم بالینی) و بسته به نیاز در پایان هر سال و در پایان دوره عمومی دندانپزشکی انجام می شود.

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده دندانپزشکی

منابع جمع آوری اطلاعات ارزشیابی

الف- نظرخواهی (بصورت پرسش نامه و مصاحبه) در مورد کمیت و کیفیت برنامه های آموزشی از اعضای هیئت علمی ، دانشجویان، مدیران گروه و مسئولان دانشکده

ب- استفاده از مستندات و مدارک موجود مثل نتیجه آزمون علوم پایه، نمره پایان نامه، تعداد مقالات چاپ شده دانشجویی و معدل دوره دانشجویی.

روشها و ابزارهای ارزشیابی: روشهای اصلی ارزشیابی شامل روشهای کمی و کیفی با استفاده از پرسشنامه، بحث گروهی، مصاحبه و بررسی مستندات آموزشی است.

الف) پرسشنامه ها و فرم های مربوطه شامل:

- پرسش نامه نظر سنجی کیفیت آموزشی مدرسان مربوط به سالهای اول تا ششم دوره عمومی
- پرسشنامه نظر سنجی کیفیت کلی مربوط به پایان هر مرحله آموزشی به تفکیک (علوم پایه ، پیش بالینی ، علوم بالینی)
- پرسشنامه جو آموزشی (DREEM) در پایان هر مرحله آموزشی به تفکیک (علوم پایه، پیش بالینی، علوم بالینی)
- فرم جمع آوری اطلاعات مربوط به طرح درسهای ارائه شده توسط گروه های آموزشی
- فرم جمع آوری اطلاعات مربوط به میانگین معدل دانشجویان در هر مرحله آموزشی
- فرم مربوط به حضور دانشجویان در کلاس درس
- فرم مربوط به اجرای کلاسها و حضور مدرسین
- فرم جمع آوری نتایج تحلیل آزمونها
- فرم جمع آوری اطلاعات مربوط به نمره رساله و تعداد مقالات چاپ شده در مجلات معتبر
- پرسشنامه دانش آموختگان
- روشهای بازرسی و مشاهده میدانی بر اساس نیاز شامل حضور در محیط آموزشی و ارزیابی امکانات و نحوه آموزش کلی

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده دندانپزشکی

ب) تعیین روایی و پایایی ابزارها

بررسی و تعیین روایی و پایایی ابزارها بر عهده کارگروه ارزشیابی دانشکده خواهد بود. توضیح: پرسشنامه‌های موجود که قبلاً روایی و پایایی آن تایید شده از نسخه موجود استفاده می‌شود. در صورت عدم دسترسی به ابزار مناسب تیم ارزشیابی با استفاده از منابع علمی و فرم‌های موجود پرسشنامه را تدوین می‌نماید. انجام مراحل روایی و پایایی به شرح ذیل پیشنهاد می‌شود: تیم خیره (زیر کمیته‌ای از اعضا منتخب کمیته علمی) محتوای سوالات را بررسی و میزان مناسبت و شفافیت آنرا نمره دهی می‌نماید. روایی صوری سوالات نیز مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. به منظور تعیین پایایی پرسشنامه‌ها دو بار به فاصله ۷ تا ۱۰ روز به ۱۵ نفر از دانشجویان داده می‌شود. ضرایب مربوطه از جمله ضریب انسجام درونی (آلفای کرونباخ) یا ICC محاسبه می‌شود.

نحوه استفاده و انتشار نتایج

نتایج ارزشیابی به مسئول درس / دوره باز خورد داده می‌شود. گزارشات کمیته اجرایی ارزشیابی که در کار گروه ارزشیابی بررسی و تصویب می‌گردد در اختیار رئیس دانشکده و معاون آموزشی دانشکده قرار داده می‌شود که پس از بررسی مسائل، سیاست‌های کلی بهینه سازی سیستم آموزشی در جلسه شورای آموزشی دانشکده مورد بحث و بررسی قرار گرفته و راهکارهای پیشنهادی به گروه‌های آموزشی ابلاغ می‌گردد که پس از بازنگری بازخورد به معاونت آموزشی ارائه شود. گزارش اجرای شیوه نامه ارزشیابی در پایان هر مرحله پس از طی موارد ذکر شده بصورت کتبی و با تأیید معاون آموزشی دانشکده به واحد ارزشیابی مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه ارسال می‌شود.

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده دندانپزشکی

ارزشیابی دوره تکنولوژی دندان (رشته ساخت پروتزهای دندانی)

مقدمه:

این شیوه نامه در جهت اجرای آیین نامه نظام جامع ارزشیابی دوره های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران برای دوره های آموزشی تکنولوژی دندانی دانشکده دندانپزشکی در مقاطع کارشناسی پیوسته و ناپیوسته تدوین گردیده است.

الف) دوره کارشناسی ناپیوسته پروتزهای دندانی

تعاریف و ویژگی های دوره

کارشناسی ناپیوسته: دوره ای حداقل ۲ ساله است که با گذراندن واحدهای تعریف شده (۶۵ واحد) منجر به دریافت مدرک کارشناسی تکنولوژی دندانی می گردد.

استاندارد ارزشیابی: معیارهای تعیین شده برنامه درسی مدون دوره مصوب وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی (مصوب سی و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۲)

آموزشکده: منظور واحد آموزشی است که در جهت تربیت کارشناسان لابراتواری کارآمد فعالیت می نماید.

هدف برنامه کارشناسی:

تربیت کارشناسان آزمایشگاهی پروتزهای دندانی متعهد و کارآمد در زمینه مدیریت نوین آزمایشگاهی پروتزهای دندانی، برآوردن نیازهای آموزشی و تحقیقاتی در مراکز دانشگاهی و کارخانجات تولید کننده مواد و تجهیزات آزمایشگاهی پروتزهای دندانی می باشد.

اهداف اختصاصی:

- ۱- تربیت نیروهای مجرب و کارآمد در حیطه آموزش تکنیکهای آزمایشگاهی پروتزهای دندانی
- ۲- تربیت نیروهای کارآمد در مراکز تحقیقاتی دانشگاهی و کارخانجات تولید مواد و تجهیزات آزمایشگاهی پروتزهای دندانی

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده دندانپزشکی

۳- تربیت نیروهای توانمند در امر مدیریت مراکز آزمایشگاهی پروتزهای دندانی مجهز و بزرگ

۴- ارتقاء کیفیت خدمات آزمایشگاهی پروتزهای دندانی در سطح کشور

کاربرد ارزشیابی دوره کارشناسی ناپیوسته تکنولوژی دندانی:

ارزشیابی دوره مذکور به دو منظور صورت می گیرد ۱- تعیین میزان اجرای فعالیت های تعهد شده در برنامه

آموزشی (ارزشیابی فرآیند) ۲- تعیین میزان دستیابی به اهداف مورد انتظار این دوره (ارزشیابی پیامد)

ارزشیابی در طول دوره و در پایان با هدف بررسی میزان تحقق اهداف از پیش تعیین شده انجام می پذیرد.

زمان ارزشیابی: ارزشیابی در پایان هر سال و در پایان دوره (آخر سال دوم) انجام می گیرد.

ابزار ارزشیابی: ابزارهای اصلی شامل پرسشنامه و فرم های جمع آوری اطلاعات و مستندات آموزشی است

(که تدوین و پایا و روا بودن آن به عهده کارگروه ارزشیابی است).

پرسشنامه ها و فرم های مربوطه شامل:

- پرسشنامه های نظرسنجی ارزشیابی مربوط به سال اول تا دوم
- پرسشنامه های نظرسنجی ارزشیابی مربوط به پایان دوره در پایان سال دوم
- فرم جمع آوری اطلاعات مربوط به طرح درس های ارائه شده توسط هیئت علمی
- فرم جمع آوری اطلاعات مربوط به معدل دانشجویان
- بررسی میزان دستیابی به اهداف دوره در بخش مهارت های عملی (از طریق بررسی لاگ بوک)

منابع ارزشیابی:

الف- نظر خواهی (بصورت پرسشنامه و مصاحبه) در مورد کمیت و کیفیت برنامه های آموزشی از اعضای

هیئت علمی، دانشجویان و مسئول آموزشکده.

ب- استفاده از مستندات و مدارک موجود مثل معدل دانشجو و تعداد مقالات و سخنرانی ها

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده دندانپزشکی

نحوه استفاده و انتشار نتایج:

مسئول دفتر پایش و ارزشیابی موظف است نتایج ارزشیابی های را بصورت کتبی در اختیار معاون آموزشی دانشکده قرار داده و با همفکری ایشان نتایج مربوط به هریک از ذی نفعان، بازخورد داده شود.

بدین ترتیب اعضای محترم هیئت علمی و مسئول آموزشکده توسط عضو هیئت علمی منتخب آموزشکده در تیم علمی کارگروه ارزشیابی، نتایج ارزشیابی را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و راهکارهای پیشنهادی خود را جهت رفع مشکلات و بهینه سازی سیستم آموزش به دفتر ارزشیابی انعکاس خواهند داد.

پس از بررسی مسائل و راهکارهای پیشنهادی آموزشکده توسط کارگروه ارزشیابی و بازخورد آن به معاونت آموزشی، بهتر است سیاست های کلی بهینه سازی سیستم آموزشی در جلسه شورای آموزشی مورد بحث و بررسی قرار گیرد و پس از تصویب به آموزشکده ابلاغ گردد.

گزارش اجرای شیوه نامه ارزشیابی در پایان هر سال پس از طی موارد ذکر شده بصورت کتبی توسط مسئول دفتر پایش و ارزشیابی و با تأیید معاون آموزشی به واحد ارزشیابی مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه ارسال می شود.

ب) دوره کارشناسی پیوسته پروتزهای دندانی

تعاریف و ویژگی های دوره:

کارشناسی پیوسته: دوره ای حداقل ۴ ساله است که با گذراندن واحدهای تعریف شده (۱۳۰ واحد) منجر به دریافت مدرک کارشناسی تکنولوژی دندانی می گردد.

استاندارد ارزشیابی: معیارهای تعیین شده برنامه درسی مدون دوره مصوب وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی (مصوب سی و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۲)

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده دندانپزشکی

هدف برنامه کارشناسی:

تربیت کارشناسان آزمایشگاهی پروتزهای دندانی متعهد و کارآمد در زمینه مدیریت نوین آزمایشگاهی پروتزهای دندانی، برآوردن نیازهای آموزشی و تحقیقاتی در مراکز دانشگاهی و کارخانجات تولید کننده مواد و تجهیزات آزمایشگاهی پروتزهای دندانی.

اهداف اختصاصی:

- ۱- تربیت نیروهای مجرب و کارآمد در حیطه آموزش تکنیکهای آزمایشگاهی پروتزهای دندانی
- ۲- تربیت نیروهای کارآمد در مراکز تحقیقاتی دانشگاهی و کارخانجات تولید مواد و تجهیزات آزمایشگاهی پروتزهای دندانی
- ۳- تربیت نیروهای توانمند در امر مدیریت مراکز آزمایشگاهی پروتزهای دندانی مجهز و بزرگ
- ۴- ارتقاء کیفیت خدمات آزمایشگاهی پروتزهای دندانی در سطح کشور

کاربرد ارزشیابی دوره کارشناسی پیوسته تکنولوژی دندانی:

ارزشیابی دوره مذکور به دو منظور صورت می گیرد ۱- تعیین میزان اجرای فعالیت های تعهد شده در برنامه آموزشی (ارزشیابی فرآیند) ۲- تعیین میزان دستیابی به اهداف مورد انتظار این دوره (ارزشیابی پیامد)

زمان ارزشیابی: ارزشیابی در پایان هر سال و ارزشیابی در پایان دوره انجام می گیرد.

ابزار ارزشیابی: ابزارهای اصلی شامل پرسشنامه و فرم های جمع آوری اطلاعات و مستندات آموزشی است (که تدوین و پایا و روا بودن آن به عهده کارگروه ارزشیابی است).

پرسشنامه ها و فرم های مربوطه شامل:

- پرسشنامه های نظرسنجی ارزشیابی مربوط به سال اول تا چهارم
- پرسشنامه های نظرسنجی ارزشیابی مربوط به پایان دوره در پایان سال چهارم
- فرم جمع آوری اطلاعات مربوط به طرح درس های ارائه شده توسط هیئت علمی
- فرم جمع آوری اطلاعات مربوط به معدل دوره دانشجویان

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده دندانپزشکی

- بررسی میزان دستیابی به اهداف دوره در بخش مهارت های عملی (از طریق بررسی لاگ بوک)
توضیح: روایی و پایایی فرم ها و پرسشنامه ها پیرو توضیحات بند ب شیوه نامه دوره عمومی
دندانپزشکی انجام خواهد شد.

منابع ارزشیابی:

الف - نظر خواهی (بصورت پرسشنامه و مصاحبه) در مورد کمیت و کیفیت برنامه های آموزشی از
اعضای هیئت علمی، دانشجویان و مسئول آموزشکده.
ب - استفاده از مستندات و مدارک موجود مثل معدل دانشجوی و تعداد مقالات و سخنرانی ها

نحوه استفاده و انتشار نتایج:

مسئول دفتر پایش و ارزشیابی موظف است نتایج ارزشیابی های تکوینی و تراکمی را بصورت کتبی در اختیار
معاون آموزشی دانشکده قرار داده و با همفکری ایشان نتایج مربوط به هر یک از ذی نفعان، بازخورد داده شود.
بدین ترتیب اعضای محترم هیئت علمی و مسئول آموزشکده توسط عضو هیئت علمی منتخب آموزشکده در
تیم علمی کارگروه ارزشیابی، نتایج ارزشیابی را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و راهکارهای پیشنهادی خود را
جهت رفع مشکلات و بهینه سازی سیستم آموزش به دفتر ارزشیابی انعکاس خواهند داد.
پس از بررسی مسائل و راهکارهای پیشنهادی آموزشکده توسط کارگروه ارزشیابی و بازخورد آن به معاونت
آموزشی، بهتر است سیاست های کلی بهینه سازی سیستم آموزشی در جلسه شورای آموزشی مورد بحث و
بررسی قرار گیرد و پس از تصویب به آموزشکده ابلاغ گردد.
نتایج ارزشیابی تکوینی و تراکمی در پایان هر سال پس از طی موارد ذکر شده بصورت کتبی توسط مسئول دفتر
پایش و ارزشیابی و با تائید معاون آموزشی به واحد ارزشیابی مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه ارسال
می شود.

این شیوه نامه مشتمل بر ده صفحه در جلسه مورخ ۹۴/۴/۱۷ شورای آموزشی دانشگاه به تصویب رسید.